Les 62 – Antwoorden

Opdracht 1: Vertaal en geef de uitspraak
De tijd is tien minuten voor twee הַשָּׁעָה הִיא עֶשֶׂר דַּקוֹת לִשְׁתַּיִם\עַד שְׁתַּיִם
hasjá'áh hi èsèr daqot lisjtayim/ad sjtayim (vrouwelijk telwoord; uur is vrouwelijk)
Hij schrijft aan ons הוּא כוֹתֵב לָנוּ hoe kotev lánoe
De vrouw staat voor de tafel הָאִשָּׁה עוֹמֶדֶת לִפְנֵי הַשׁוּלְחָן há'isjáh omèdèt lifne hasjoelchán
Hij kwam van achteren הוּא בָּא מֵאָחוֹר hoe bo me'áchor
Ik sta tegenover de winkel אֲנִי עוֹמֵד מוּל\נֶגֶד הַחֲנוּת ani omed moel/nègèd hachanoet
Ik kwam voor (ten behoeve van) hem אֲנִי בָּאתִי בִּשְׁבִילוֹ ani bati bisjvilo
Het paard [is] achter de auto הַסּוּס הוּא אָחוֹר\מֵאָחוֹר הַמְּכוֹנִית
hasoes hoe áchor/me'áchor hammechonit

Opdracht 2: Vervoeg het werkwoord עָמַד {ámad} [pa'al] Staan.

Persoon	*Tegenwoordige tijd*		*Verleden tijd*		*Toekomende tijd*		*Persoon*
Ik (m)	עוֹמֵד	omed	עָמַדְתִּי	ámadti	אֶעֱמוֹד	è'èmod	אֲנִי
Ik (v)	עוֹמֶדֶת	omèdèt	עָמַדְתִּי	ámadti	אֶעֱמוֹד	è'èmod	אֲנִי
Jij (m)	עוֹמֵד	omed	עָמַדְתָּ	ámadtá	תַּעֲמוֹד	ta'amod	אַתָּה
Jij (v)	עוֹמֶדֶת	omèdèt	עָמַדְתְּ	ámadt	תַּעַמְדִי	ta'amdi	אַתְּ
Hij	עוֹמֵד	omed	עָמַד	ámad	יַעֲמוֹד	ya'amod	הוּא
Zij	עוֹמֶדֶת	omèdèt	עָמְדָה	ámdáh	תַּעֲמוֹד	ta'amod	הִיא
Wij (m)	עוֹמְדִים	om'dim	עָמַדְנוּ	ámadnoe	נַעֲמוֹד	na'amod	אֲנַחְנוּ
Wij (v)	עוֹמְדוֹת	om'dot	עָמַדְנוּ	ámadnoe	נַעֲמוֹד	na'amod	אֲנַחְנוּ
Jullie (m)	עוֹמְדִים	om'dim	עֲמַדְתֶּם	amadtèm	תַּעַמְדוּ	ta'amdoe	אַתֶּם
Jullie (v)	עוֹמְדוֹת	om'dot	עֲמַדְתֶּן	amadtèn	תַּעַמְדוּ	ta'amdoe	אַתֶּן
Zij (m)	עוֹמְדִים	om'dim	עָמְדוּ	ámdoe	יַעַמְדוּ	ya'amdoe	הֵם
Zij (v)	עוֹמְדוֹת	om'dot	עָמְדוּ	ámdoe	יַעַמְדוּ	ya'amdoe	הֵן

Gebiedende wijs: m: עֲמוֹד amod, v: עִמְדִי imdi , mv: עִמְדוּ imdoe, infinitief: לַעֲמוֹד la'amod

Opdracht 3: Ontcijfer het handschrift, geef de klinkertekens, de uitspraak en de vertaling:

הוּא הוֹלֵךְ לַמָּלוֹן	hoe holech lamálon	Hij gaat naar het hotel
הִיא תַּחַת הַשׁוּלְחָן	hi tachat hasjoelchán	Zij [is] onder de tafel
הַלַּיְלָה הָרִאשׁוֹן בְּלִי אִמָּא	hallayláh harisjon bli imá	De eerste nacht zonder mamma
(Israëlische zegswijze als iemand in militaire dienst gaat)		
אֲנַחְנוּ הוֹלְכִים לַיָּם	anachnoe holchim layam	Wij gaan naar de zee
הוּא עומד מול הָאָרוֹן	hoe omed moel ha'áron	Hij staat tegenover de kast
לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ	lifne hammèlèch	Voor het aangezicht (in aanwezigheid) van de koning

Les 63 – Werkwoorden 14 – Voltooide of onvoltooide tijd?

Wie het Bijbelse Hebreeuws leest met in zijn achterhoofd het moderne Hebreeuws, staat vaak voor raadsels: is dit een verslag van een *vroegere* gebeurtenis, of gebeurt dit *nu*? En is een profetie wel profetie, want hij staat geschreven in de verleden of voltooide tijd?
Daarom eerst een stukje informatie over het gebruik van werkwoordtijden.
Germaanse talen kennen *subjectieve* tijden; de verteller blijft op de plaats en het tijdstip staan waar hij zich bevindt en laat alle gebeurtenissen aan zich voorbij gaan. De gebeurtenissen vertonen zich aan hem in een bonte verscheidenheid van afstanden en verhoudingen.

In het (Bijbels) Hebreeuws is voor de verteller alles voorbij (עָבַר, avar, verleden tijd, *perfectum*) waarmee hij in werkelijkheid of in zijn voorstelling min of meer heeft afgedaan. Al hetgeen hem in werkelijkheid of

in zijn voorstelling nog bezighoudt, is niet afgelopen, dus עָתִיד, atid, toekomende tijd, *imperfectum*. De verteller stelt zich op het standpunt van het gebeuren of van degenen, aan wie hij zijn verhaal doet.

De waw-consectivium, de tijdveranderende waw

♦ Bij een reeks werkwoorden, die voorbije gebeurtenissen aangeven, gebeurt iets merkwaardigs: het eerste werkwoord staat in de verleden tijd, de *perfectum*, de volgende werkwoorden, direct eraan gekoppeld met een waw, staan in de toekomende tijd, de *imperfectum*.

♦ Een verhaal van gebeurtenissen, die nog moeten komen, begint met de niet-verleden tijd, *imperfectum*, en wordt voortgezet in de verleden tijd, *perfectum*, waarbij de werkwoorden met een veelzeggende waw zijn verbonden.

♦ Na een opdracht in de gebiedende wijs staat een volgend werkwoord, verbonden met een waw, in de verleden tijd. Dat werkwoord behoeft er niet direct op te volgen; het kan zich ook over een aantal Bijbelverzen heen uitstrekken, zoals je kunt zien in de antwoorden van opdracht 1 en 3 van les 49, waar delen van de Tien Geboden worden vertaald.

Het plaatsen van het voegwoord 'en' verandert dus de tijd van het werkwoord van verleden tijd in toekomende tijd, en andersom. Deze waw heet de *waw Consecutivum* of Tijdveranderende Waw. Dit geldt alléén voor het Bijbelse Hebreeuws, en niet eens altijd; de context van een zin geeft aan of dit het geval is. In modern Hebreeuws komt dit verschijnsel nauwelijks voor.

De waw heeft de vorm וְ {we} of וּ {oe} voor een werkwoord met achtervoegsels, dus de verleden tijd, en de vorm וַ {wa} plus zo mogelijk een dagesj in de volgende letter, voor een werkwoord met voorvoegsels, dus de toekomende tijd. Dit kan een samenvoeging zijn van וְ + הַ.

Woordenschat

זַיִת	zayit (m)	Olijf, olijfboom זֵיתִים zay'tim
תִּקֵּן, תִּיקֵּן	tiqqen [pi'el]	Repareren, hervormen
תֶּקֶן	tè̲qèn (m)	Standaard, norm, lijst
תִּקְנִי	tiq'ni (bn)	Normaal, (volgens) standaard
תָּקִין	táqqin (bn)	In orde, normaal, zuiver
תִּקּוּן, תִּיקּוּן	tiqqoen (m)	Reparatie, verbetering
תַּקָּנָה	taqqánáh (v)	Verbetering, regel, voorschrift, remedie
תַּקָּנוֹן	taqqánon (m)	Reglement, statuten

We kijken nog even naar het werkwoord עָמַד {ámad} Staan, op het punt staan om, uit les 62.

... עָמַד עַל	ámad al	Aandringen, volhouden, met nadruk beweren,
...עָמַד בְּ...	ámad b^{e}...	Weerstaan, standhouden; slagen voor
...עָמַד לְ...	ámad l^{e}...	Opstaan tegen
עֶמְדָּה	èmdáh (v)	Positie, standpunt
עַמּוּדָה	ammoedáh (v)	Kolom op een pagina, rubriek
עַמּוּד	ammoed (m)	Pilaar, zuil, paal, kolom, column, pagina
עָמִיד	ámid (bn)	Rechtopstaand; bestand tegen, resistent
עֲמִידָה	^{a}midáh (v)	Stand, positie; duurzaamheid; Joods gebed Amidah

Opdracht 2: Vertaal onderstaande Bijbelteksten en noteer de uitspraak:

וַיִּקְרָא יְהוֹשֻׁעַ בִּן-נוּן, אֶל-הַכֹּהֲנִים .....

.....

וְדִבֶּר-הוּא לְךָ, אֶל-הָעָם .....

.....

וְעָמְדוּ רַגְלָיו בַּיּוֹם-הַהוּא עַל-הַר הַזֵּיתִים אֲשֶׁר עַל-פְּנֵי יְרוּשָׁלַם, מִקֶּדֶם .....

.....

.....

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה .....

.....

וַיֵּשֶׁב יַעֲקֹב, בְּאֶרֶץ (...) בְּאֶרֶץ, כְּנָעַן .....

.....

Opdracht 2: Vervoeg het werkwoord תִּיקֵן {tiqqen} [pi'el] Repareren *(to repair)*.
Maak vrijmoedig gebruik van de website www.hebrew-verbs.co.il

Persoon	*Tegenwoordige tijd*		*Verleden tijd*		*Toekomende tijd*		*Persoon*
Ik (m)	.....	.....	.....	.....	.....	.....	אֲנִי
Ik (v)	מְתַקֶּנֶת	meתaqqènèt	תִּיקַנְתִּי	tiqqanti	אֲתַקֵּן	aתaqqen	אֲנִי
Jij (m)	.....	.....	.....	.....	.....	.....	אַתָּה
Jij (v)	.....	.....	.....	.....	.....	.....	אַתְּ
Hij	.....	.....	.....	.....	.....	.....	הוּא
Zij	.....	.....	.....	.....	.....	.....	הִיא
Wij (m)	.....	.....	.....	.....	.....	.....	אֲנַחְנוּ
Wij (v)	.....	.....	.....	.....	.....	.....	אֲנַחְנוּ
Jullie (m)	.....	.....	.....	.....	.....	.....	אַתֶּם
Jullie (v)	.....	.....	.....	.....	.....	.....	אַתֶּן
Zij (m)	.....	.....	.....	.....	.....	.....	הֵם
Zij (v)	.....	.....	.....	.....	.....	.....	הֵן

Geb. wijs: m: ....., v: ....., mv: ....., infinitief: לְתַקֵּן leתaqqen

Opdracht 3: Vertaal en geef de uitspraak:

Hij houdt vol dat het vandaag maandag is .....

.....

Het is duur, dat het mijn standpunt .....

.....

Zij schrijft een rubriek over de reparatie van haar auto .....

.....

Ik (v) sta achter mijn standpunt .....

.....

Ik stond op tegen de koning .....

.....

Bronnen: *Leerboek der Hebreeuwsche Taal, rabbijn S. Ph de Vries; Teach Yourself Biblical Hebrew, prof. R.K. Harrison; en.wikipedia.org/wiki/waw-consecutive; www.hebrewforreadingcomprehension.com, les 8 en 19; www.mechon-mamre.org/.*
Zie ook: *Videoles dr. Piet van Midden, webapp.fkt.uvt.nl/bho/plugin_wiki/page/hebreeuws, les Het sterke werkwoord 04, tweede onderwerp; video https://youtu.be/aXlvKkVXRhY en https://youtu.be/X0yCas5vnuM*